

Присяжнюк Н.В.

Организация научного сопровождения развития сельского хозяйства УССР конца 50-х – начале 60-х гг. XX в.

На основе документальной базы рассматриваются вопросы относительно развития сельского хозяйства в конце 50-х – начале 60-х гг. прошлого века. Показаны мероприятия партийных, советских органов, направленных на активизацию научно-исследовательской деятельности в аграрной отрасли.

Ключевые слова: аграрная политика, сельскохозяйственная наука, колхозно-совхозная система, травопольная система В.Р. Вильямса, научно-исследовательские учреждения, М.С. Хрущов, П.А. Власюк, Украинская академия сельскохозяйственных наук (УАСХН).

Prisyazhnyuk M.V.

Organization of scientific accompaniment of development of Ukraine agriculture end of 50th - beginning 60th of XX century.

On the basis of wide documentary base questions are examined of relation to development of agriculture of end of 50th – beginning of 60th of XX of century are examined, when for initiatives of the First secretary of CK KPRS M. Khrushchev reforms in agriculture came true.

Socio-economic politics on a village, that was conducted in this period appeared deformed, is maintenance of extensive methods of menage, centralized state planning and party control, violation of rules of agrotechnics as a result of general application of the grassland agriculture system B. Williams, realization of groundless politics of enlargement of collective farms and state farms, turned around the decline of profitability of agricultural production.

Failures in an agricultural production state guidance tried to blame on scientists. On the conference of workers of agriculture of Ukrainian SSR, that took place on Decembers, 22 in 1961 with participation of the First secretary of CK KPRS M. Khrushchev, it was subjected to criticism the Ukrainian academy of agricultural sciences and it president of academician P. Vlasuk for the not sufficient level of the scientific providing of development of agriculture, propaganda of the grassland agriculture system B. Williams and unsatisfactory structure of sowing areas.

The events of the party, soviet organs sent to activation of research activity in agrarian industry are shown.

In particular, March Plenum of CK KPRS obliged resolutely to go across from grassland agriculture to more intensive systems of agriculture, widely to inculcate sowing of the high-performance cultivated and leguminous cultures; to improve work of organs of Souzgospiehnika in relation to logistical support of collective farms and state farms, and also Ministry of agriculture on guidance by activity by research establishments and co-ordinations of research works from agriculture, to the assistance to development of branch science and wide applying in industry of achievements of science and advanced experience.

In connection with reorganization of management of USSR agriculture and concentration of attention of Ministry of agriculture on the questions of guidance by research establishments, higher and middle educational agricultural establishments, was made decision about liquidation of Ukrainian academy of agricultural sciences of USSR and transmission of all it functions to Ministry of agriculture of USSR, and also about creation at Academy of sciences of USRR of Department of agricultural sciences.

An author adheres to the idea, that stopping of activity of Ukrainian academy of agricultural sciences is constrained: firstly, with the attempt of party guidance of country in the person of M.C. Khrushchev, to go from responsibility for "experiments" in agriculture; secondly; with position of leaders of academy, that had an own look to making decision in relation to future agriculture of Ukraine and it scientific providing.

Keywords: agrarian politics, agricultural science, Kolkhoz - Sovkhoz system, grassland agriculture system B. Williams, research establishments, M. Khrushchev, P. Vlasuk, Ukrainian academy of agricultural sciences.

УДК 636(092):37

М.А. Поливач

ОСНОВНІ ЗАСАДИ НАУКОВО-ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ВПЛИВ П.Д. ПШЕНИЧНОГО НА СТАНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ АКАДЕМІЇ

В статті комплексно досліджено основні засади науково-організаційної діяльності та вплив П.Д. Пшеничного на становлення Української сільськогосподарської академії, його педагогічна та ректорська діяльність. Окрім того зроблено узагальнення проблем професійної підготовки, як фундаменту для людського розвитку та прогресу суспільства.

Ключові слова: Українська сільськогосподарська академія, П.Д. Пшеничний, зоо-технія, професійна підготовка.

На зламі XIX-XX ст. у зв'язку із швидким розвитком промисловості, залізничного і водного транспорту, сільського господарства й торгівлі дедалі гостріше відчувалася потреба в спеціалістах з вищою технічною і сільськогосподарською освітою. Задовольняти її можна було шляхом розширення мережі вузів. Першим вузом на теренах України, який мав вирішити проблему професійних кадрів став КПІ, від якого відкололися Київський

сільськогосподарський і складова лісогосподарського інституту. На їхній базі, відповідно до постанови Ради Міністрів СРСР від 1 липня 1954 р., була утворена Українська сільськогосподарська академія. Першим ректором академії став Пшеничний Павло Дмитрович.

Сьогодні основною метою освіти, відповідно до Закону України «Про освіту» - є всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства, розвиток її талантів, розумових і фізичних здібностей, виховання високих моральних якостей, формування громадян, здатних до свідомого суспільного вибору, збагачення на цій основі інтелектуального, творчого, культурного потенціалу народу, забезпечення народного господарства кваліфікованими працівниками. Саме ці людські цінності намагався прищепити своїм студентам Пшеничний Павло Дмитрович більше ніж півстоліття тому.

Здійснюючи огляд останніх публікацій та досліджень зазначеної проблеми, слід відмітити незначну різноманітність наукових праць. За роки незалежної України професору П.Д. Пшеничному присвячено лише дві статті та збірник наукових праць, випущений у 2003 р. до 100-річчя від дня народження академіка. Окрім того, в 2013 р. відбулося святкування 115-ї річниці від моменту заснування НУБіП, на якій неодноразово згадувалося прізвище одного із ректорів.

Основними дослідниками його життя та діяльності є І.І. Ібатуллін, В.Д. Столюк, І.М. Березюк, Г.В. Танцуров, В.К. Кононенко, В.В. Отченашко, М.Ю. Сичов, Н.М. Слободянюк (більшість з них є учнями великого зоотехніка). Згаданими науковцями дана тема розкрита дотично і потребує подальшого поглибленого дослідження, адже П.Д. Пшеничний є одним із фундаторів вітчизняної зоотехнії [10, с. 87].

Метою дослідження даної статті є бажання познайомити з історією створення УСГА та показати вплив Пшеничного П.Д. на становлення та розвиток зоотехнії на теренах СРСР; вказати основні засади науково-організаційної діяльності академіка на посаді першого ректора Української сільськогосподарської академії.

Освіта та професійна підготовка є фундаментом людського розвитку та про-гресу суспільства. Вони також виступають гарантом індивідуального розвитку, пле-кають інтелектуальний, духовний та виробничий потенціал суспільства. Розвиток держави, структурні перетворення на мікро- і макроекономічному рівнях повинні гармонічно поєднуватися з реформою освіти та професійної підготовки для того, щоб задовольнити потреби і прагнення людей, особливо молоді, встановити нову систему цінностей, відповідати запитам людства щодо змін у сфері роботи як в громадському, так і приватному секторах. Надважливе значення освіти та професійної підготовки у розвитку людських ресурсів, визнання їх високими цінностями людини та суспільства обумовило прийняття Міжнародною організацією праці у 1975 р. Конвенції про розвиток людських ресурсів [9, с. 58].

То ж для отримання кращого уявлення про створення та розвиток Української сільськогосподарської академії, сучасний Національний університет біоресурсів і природокористування України (НУБіП), варто звернутися до витоків її утворення.

Першим висунув пропозицію про організацію політехнічного інституту в Києві професор хімії Київського університету М.Р. Бунге (1842-1914 рр.), який очолював Київське відділення Російського технічного товариства. Цю пропозицію підтримали промисловці, цукрозаводчики, банкіри, купці, професори Київського університету, інтелігенція [3, с. 6]. Згодом, 1 жовтня 1896 р. Київ відвідав міністр фінансів Російської імперії статс-секретар С.Ю. Вітте, який у відповіді на привітання делегації від міського управління зауважив: «що зростання промисловості та потреби сільського господарства Краю, що бурхливо розвивається, висувають на перший план питання організації на Півдні Росії Вищої технічної школи, і міська влада повинна прагнути, щоб вона була відкрита в Києві ...». Вінцем освітньої політики С. Вітте було створення політехнічних інститутів у Києві, Варшаві, Петербурзі [8, с. 25, 27].

Відповідно після розмов з С. Вітте у суботу, 9 листопада 1896 р. на засіданні фінансової комісії в міській управі відомим підприємцем, членом Біржового комітету

Л.І. Бродським було заявлено, що задля інтересів буряко-цукрової промисловості важливо прагнути до відкриття в Києві вищого технічного закладу. Вже 25 листопада 1896 р. під головуванням міського голови професора філософії Київської духовної академії, прогресивного демократичного діяча того часу Степана Михайловича Сольського відбулася перша приватна нарада, метою якої було узгодження поглядів міської влади і Біржового комітету на характер майбутнього учбового закладу.

У витязі з протоколу приватної наради від 25 листопада 1896 р. чітко пояснюється чому саме в Києві має бути побудований учбовий заклад:

«4 пункт

Найбільш відповідним місцем для заснування нового інституту необхідно визнати Київ:

- а) як центр великого квітучого краю з промисловістю, що швидко розвивається ...;
- б) як центр залізничної мережі і округу водних та шосейних шляхів;
- в) як місто із сприятливими топографічними та кліматичними умовами;
- г) як університетське місто ...» [8, с. 27-31].

Так, 30 січня 1898 р. відбулося «височайше» повеління «відкрити перші курси політехнічного інституту в Києві з осені поточного року в тимчасовому приміщенні та призначити директором і викладачем цього інституту таємного радника Віктора Кирпичова» [4, арк. 1]. Організована при міністерстві фінансів комісія, головну роль в якій відіграв директор новоствореного вузу Віктор Львович Кирпичов, розробила положення про Київський політехнічний інститут. Цей документ містив 75 статей, що визначали завдання інституту, порядок його фінансування, формування кадрів, права і обов'язки студентів, службовців, структуру управління. 8 червня 1898 р. Микола II ствердив положення, написавши на оригіналі: «Быть по сему» [12, с. 21].

12 вересня (31 серпня за старим стилем) 1898 р. в Києві відбулося урочисте відкриття нового освітнього закладу під офіційною назвою Київського політехнічного інституту імператора Олександра II. КПІ був першим у Російській імперії багато-профільним вузом із чотирма відділеннями – механічним, хімічним, інженерним і сільськогосподарським. Фактично інститут являв собою поєднання трьох навчальних закладів, які відповідали технологічному, сільськогосподарському та залізничного транспорту інститутам.

На сільськогосподарському відділенні, яку очолив професор Микола Петрович Чирвинський, були створені лабораторія загальної зоотехнії та зразкова вівчарня (100 голів курдючних, волоських, цигайських, чушок та інших порід) [3, с. 7, 14].

Захоплення М.П. Чирвинського фізіологією і хімією зумовило розробку ним наукових основ годівлі, фундаментом яких є «фізико-хімічна сторона». Перше дослідження було присвячене питанню утворення жиру в тваринному організмі, правильне розв'язання якого становило не лише біологічний інтерес, а й мало велике практичне значення. «Знати джерело утворення жиру, - писав М.П. Чирвинський, - дуже важливо для практичної мети, оскільки лише за умов цього знання є можливість так складати кормові раціони, щоб вони найбільше сприяли утворенню й відкладенню жиру в тілі тварин, оскільки це залежить від складу кормів» [3, с. 26].

Важливим етапом у розвитку української аграрної науки та сільськогосподарської освіти стали 50-80-ті рр. ХХ ст.

Ще в 1926 р., як засвідчують офіційні документи, Народний Комісаріат Освіти УСРР планував розгорнути КСГІ у Всеукраїнську сільськогосподарську академію, або, як її тоді називали, «Українську Тімірязівку», але суб'єктивні причини і колективізація завадили тоді її створенню. І тільки у 1954 р. (постанова Ради Міністрів СРСР № 1320 від 1 липня 1954 р.) Київський сільськогосподарський інститут об'єднали з Київським лісогосподарським інститутом в один навчальний заклад під назвою Українська сільськогосподарська академія (одним із ініціаторів її створення і в.о. ректора УСГА був доцент В.Ф. Пересипкін), яка відіграла велику роль у подальшій організації сільськогосподарської та лісогосподарської освіти і науки в Україні.

Першим ректором академії став професор П.Д. Пшеничний (1954-1957 рр.), відомий вчений в галузі годівлі сільськогосподарських тварин і технології кормів.

У 1950-х рр. УСГА була не тільки одним з головних центрів підготовки кадрів сільського господарства України, а й центром його наукового забезпечення. З ініціативи провідних учених цього навчального закладу Рада Міністрів УРСР 20 грудня 1956 р. прийняла постанову № 1566 про створення Української академії сільськогосподарських наук (УАСГН). Її першим президентом став академік П.А. Власюк. УСГА увійшла до її структури як учбова частина, а її керівниками були віце-президенти УАСГН професори В.С. Крамаров (1957–1959 рр.) і С.І. Лебедев (1959–1962 рр.). Учбова частина УАСГН була підпорядкована Президії Академії, а сама Академія перебувала у підпорядкуванні Міністерства сільського господарства УРСР.

Слід зазначити, що цей нетривалий у часі період функціонування вузу в одній структурі з Академією сільськогосподарських наук був одним із найпродуктивніших, оскільки існувала реальна можливість інтеграції освітянської й наукової діяльності, що дало змогу завоювати навчальному закладу славу одного з найкращих вищих навчальних закладів колишнього Радянського Союзу. Це був прообраз потужних навчально-наукових університетських центрів високорозвинених країн Заходу.

Академія у 1954-1962 рр. діяла в складі факультетів:

- агрономічного (декани – доцент Подолич Б.М.; професори Михайлівський А.Г., Золотарьов С.О.);
- агрохімії та ґрунтознавства (декани – професор Гірко П.А., доцент Подолич Б.М.);
- зоотехнічного (з 1974 р. зооінженерний, утвореного 1.09.1957 р. з контингенту I-II курсів ветеринарного факультету; декани – професори Кравченко М.А., Свечин К.Б.);
- ветеринарного (декани – Нікольський В.В., Гіммельрейх Г.О.);
- механізації сільського господарства (декан – доцент Кравченко П.П.);
- електрифікації сільського господарства (декан – доцент Краверс О.Д.);
- лісогосподарського (декани – Нікітін К.Є., Гусев В.І.);
- економіки та організації сільського господарства (декани – доценти Григорович Д.А., Ларін Г.В.);
- лісоінженерного (до 1961 р., декан – доцент Юрченко М.О.);
- механічної технології деревини (до 1961 р., декан – Бердянський Г.П.);
- факультет заочної освіти (до 1961 р., декан – Гусев В.І.).

У 1957 р. на підставі наказу № 222 по Міністерству сільського господарства УРСР, до складу УСГА увійшов Київський ветеринарний інститут, на базі якого утворено два факультети – ветеринарний та зоотехнічний.

Усі факультети здійснювали також підготовку фахівців і на заочному відділенні [7, с. 52-54].

Павло Дмитрович Пшеничний (1903-1985 рр.) - перший ректор академії. Після закінчення Харківського зоотехнічного університету (1926 р.) він працював зоотехніком у господарствах Харківського та Донецького округів. 1930 р. займався науковою діяльністю на Київській дослідній станції тваринництва «Терезине», працював в Оренбурзькому інституті тваринництва (1932-1937 рр.), в Українському НДІ тваринництва степових районів імені М.Ф. Іванова «Асканія-Нова». У 1938-1943 рр. П.Д. Пшеничний займав посади декана, заступника і директора Башкирського СГІ, а пізніше протягом десяти років завідував аналогічною кафедрою Харківського зоотехнічного інституту.

На основі розроблених принципів і методів спрямованого виховання молодняку сільськогосподарських тварин у 1948 р. на вченій раді Всесоюзного НДІ тваринництва Павло Дмитрович захистив докторську дисертацію на тему «Матеріали до вивчення виховання молодняку сільськогосподарських тварин» [5, арк. 17], а у 1949 р. – отримує звання доцента за спеціальністю «Годівля сільськогосподарських тварин». Того ж року, 18 червня, рішенням Вищої атестаційної комісії (протокол № 14), Павлу Дмитровичу

Пшеничному присуджено вчена ступінь доктора сільськогосподарських наук [1, арк. 11] і вчене звання професора за фахом «Годівля сільськогосподарських тварин».

У відповідності зі своїми дослідженнями Пшеничний П.Д. стверджував, що здоров'я і виховання сільськогосподарських тварин закладається змалку. Як приклад візьмемо телят, - при вирощуванні телят треба вирішувати одночасно два основних завдання, тісно пов'язаних між собою, а саме:

1) збереження всього поголів'я молодняку, який народжується як в колгоспах і радгоспах, так і в особистому користуванні колгоспників;

2) застосування такої системи вирощування телят, яка дозволила б від худоби отримувати багато молока і м'яса високої якості, при найбільшому використанні грубих і соковитих кормів, а також підвищити скоростиглість тварин [11, с. 3].

У 1953 р. П.Д.Пшеничного призначили завідуючим кафедрою годівлі КСГІ, а в наступному – ректором УСГА. На цій посаді вчений працював до 1957 р. З його ініціативи ще в КСГІ була відновлена кафедра зоотехнії. У той час народилася ідея відкриття зоотехнічного факультету. У розмові з кореспондентом журналу «Україна» на початку 1955 р. проректор з наукової роботи професор М.О. Зеленський зауважив: «Наш ректор – один із знавців питань розвитку і вдосконалення породності тваринництва. Його вже давно захоплює ідея створення вітчизняних порід корів, що давали б за лактацію по 5-6 тисяч кілограмів молока. Можна собі уявити, як ця справа посується вперед, якщо ми матимемо зоотехнічний факультет» [3, с. 88].

Будучи першим ректором академії, йому довелося докласти чимало зусиль у її формуванні, створенні необхідних умов для підготовки висококваліфікованих фахівців сільського господарства. У грудні 1956 р. Павла Дмитровича обирають дійсним членом – академіком УАСГН, де з грудня 1959 р. він працює віце-президентом, одночасно з липня 1959 р. по травень 1962 р., займає посаду академіка-секретаря відділу тваринництва. За сумісництвом П.Д. Пшеничний працював доцентом Всесоюзних вищих зоотехнічних курсів в м. Біла Церква, доцентом кафедри годівлі сільськогосподарських тварин Оренбурзького СГІ та кафедри тваринництва Оренбурзької ВКСГШ; завідуючим відділом годівлі сільськогосподарських тварин Башкирської республіканської дослідної станції тваринництва (м. Уфа), завідувачем відділом годівлі сільськогосподарських тварин Українського науково-дослідного інституту тваринництва (м. Харків) та завідувачем сектором тваринництва АН УРСР (м. Київ).

П.Д. Пшеничний був широко освіченим вченим, допитливим експериментатором, тісно пов'язаний з виробництвом, працівниками ферм, являв собою приклад справжнього народного вченого та активного громадського діяча. Він був ученим-експериментатором, не допускав думки проведення наукових робіт без глибоких лабораторних досліджень. Результати наукових досліджень Павла Дмитровича опубліковані в 280 книгах, монографіях, статтях, рекомендаціях. Він у співавторстві з академіком О.П. Дмитроченком (Ленінградський СГІ) видав 3 підручники «Годівля сільськогосподарських тварин».

Другою важливою ділянкою життя Павла Дмитровича була підготовка фахівців для сільського господарства. За 45 років педагогічної діяльності він підготував близько 5000 агрономів, вчених зоотехніків, ветеринарних лікарів. Професор П.Д. Пшеничний приділяв велику увагу вихованню наукової зміни. За роки роботи у вузах і науково-дослідних установах він підготував 22 доктори та 138 кандидатів наук, з яких, - 19 для зарубіжних країн [2, с. 286]. П.Д. Пшеничний був, також, громадським діячем, організатором і керівником багатьох з'їздів і конференцій з тваринництва. Приділяючи велику увагу поширенню знань з тваринництва, він часто виступав з доповідями і лекціями на всесоюзних, республіканських, обласних і районних нарадах, семінарах та конференціях. П.Д. Пшеничний обирався депутатом Київської обласної ради депутатів трудящих 5 скликання, був членом правління Республіканського Товариства «Знання», Українського правління радянсько-чехословацької дружби, Ради техніко-економічної експертизи Держплану і колегиї Міністерства сільського господарства України, членом редколегії журналів «Вісник сільськогосподарської науки» та «Тваринництво України», «Української

сільськогосподарської енциклопедії»; входив до складу вчених рад низки інститутів. З 1964 р. – засновник і відповідальний редактор, а з 1968 р. – член редколегії збірника наукових праць «Корми і годівля сільськогосподарських тварин», здійснив 38 видань [6, с. 160].

Велика наукова ерудиція, енергійна практична діяльність, прекрасні людські якості – сердечність, доброзичливість, порядність, чуйність, нетерпимість до недоліків – створили Павлу Дмитровичу незаперечний авторитет і повагу з боку вчених, агрономів, зоотехніків, ветлікарів і широких верств населення. Він любив молодь, ставився до учнів з повагою і турботою, щодо навчання студентів він неодноразово говорив, що «студент не ящик, щоб його напаківувати, а факел, який слід запалити».

За великі заслуги в підготовці висококваліфікованих фахівців сільськогосподарського виробництва та фахівців вищої кваліфікації, науково-виробничу діяльність, громадську роботу П.Д. Пшеничний був нагороджений орденами Леніна і Знак Поша-ни, а також багатьма медалями, грамотами, 4 великими срібними медалями ВДНГ. У 1969 р. йому було присвоєно почесне звання «Заслуженого діяча науки УРСР». Він дійсно залишив за собою найвище звання – звання всенародного зоотехніка.

Будучи на посаді ректора УСГА з 1954 по 1957 рр., він заклав основні засади автономного існування академії та скоординував роботу всього інститутського організму. Його наукові досягнення не втратили своєї актуальності в наш час і потребують подальшого вивчення та систематизації.

1. Архів матеріалів – ВП НУБіП України, ф. особова справа Пшеничного П.Д.
2. *Березюк М.* Пшеничний Павло Дмитрович (1903-1985) // Вчені у галузі тваринництва / УААН; наук. ред. Г.О. Богданова, В.П. Бурката. – К.: Аграрна наука. - 1999. – с. 284-287. – (Серія «Українські вчені-аграрії ХХ століття»; кн. 2).
3. *Діденко В.В.* Нариси історії Національного аграрного університету (до сторіччя заснування) / Діденко В. В. – К.: Аграрна наука, 1998. – 177 с.
4. Иллюстрированный сборник материалов по истории возникновения Киевского политехнического института. – Киев, 1914. – 143 с.
5. Київський міський державний архів. Ф. 18. Оп. 1. Спр. 6. Арк. 1.
6. Там само. Ф. Р-308. Оп. 1. Спр. 167.
7. Колектив кафедри годівлі сільськогосподарських тварин і технології кормів ім. М.Д. Пшеничного. До 100-річчя від дня народження Академіка Павла Дмитровича Пшеничного // Аграрна наука і освіта. – 2004. том 5.- № 1-2. – С. 158-160.
8. *Коломієць С.С.* Національний університет біоресурсів і природокористування України: Витоки. Хронологія розвитку. Документи / Коломієць С.С., Живора С.М., Ланов'юк Л.П. / За ред. Коломієця С.С. – К.: НУБіП України, 2011. – 200 с.
9. *Лиховодов В.І.* КПІ – від першого кроку до першого випуску / В.І. Лиховодов [та ін]; відп. ред. М.Ю. Ільченко; Національний технічний ун-т України «Київський політехнічний ін-т», Державний політехнічний музей при Національному технічному ун-ті України. - К.: Генеза, 1998. - 104 с.
10. *Пилипенко О.О.* Аграрні навчальні заклади України / Упоряд.: О.О. Пилипенко, І.І. Румик. – К.: НВ ТОВ «Відродження», 2004. – 196 с.
11. *Поливач М.А.* Внесок Пшеничного Павла Дмитровича в становлення та розвиток радянської зоотехнії / М.А. Поливач // Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць / Гол. ред. В.М. Вашкевич. – К.: ВІР УАН, 2013. – Випуск 74 (№ 7). – С. 87-89.
12. *Пшеничний Д.П.* Збереження та вирощування телят // Держ. в-во с.-г. л-ри УРСР. – К.-Х. – 1946. – 76 с.

References

1. Arhiv materialiv – VP NUBiP Ukrainy, f. osobova sprava Pshenychnogo P.D.
2. *Berezjuk M.* Pshenychnyj Pavlo Dmytrovych (1903-1985) // Vcheni u galuzi tvarynyctva / UAAN; nauk. red. G.O. Bogdanova, V.P. Burkata. – K.: Agrarna nauka. – 1999. – S. 284-287. – (Serija «Ukrai'ns'ki vcheni-agrarii' HH stolittja»; kn. 2).
3. *Didenko V.V.* Narisy istorii' Nacional'nogo agrarnogo universytetu (do storichchja zasnuvannja) / Didenko V. V. – K.: Agrarna nauka, 1998. – 177 s.
4. Kyi'vs'kyj mis'kyj derzhavnyj arhiv, f. 18, op. 1, spr. 6, ark. 1.
5. KMDA, f. r-308, op. 1, spr. 167.
6. Kolektyv kafedry godivli sil's'kogospodars'kyh tvaryn i tehnologii' kormiv im. M.D. Pshenychnogo. Do 100-richchja vid dnja narodzhennja Akademika Pavla Dmytrovycha Pshenychnogo // Agrarna nauka i osvita. – 2004. tom 5. - № 1-2. – S. 158-160.

7. *Kolomijec' S.S.* Nacional'nyj universytet bioresursiv i pryrodokorystuvannja Ukrai'ny: Vytoky. Hronologija rozvytku. Dokumenty / Kolomijec' S.S., Zhyvora S.M., Lanovjuk L.P. / Za red. Kolomijca S.S. – K.: NUBiP Ukrai'ny, 2011. – 200 s.
8. *Lyhovodov V.I.* KPI - vid pershogo kroku do pershogo vypusku / V.I. Lyhovodov [ta in]; vidp.red. M.Ju. Il'chenko; Nacional'nyj tehnicnyj un-t Ukrai'ny «Kyj'vs'kyj politehnicnyj in-t», Derzhavnyj politehnicnyj muzej pry Nacional'nomu tehnicnomu un-ti Ukrai'ny. – K.: Geneza, 1998. – 104 s.
9. *Pylypenko O.O.* Agrarni navchal'ni zaklady Ukrai'ny / Uporjad.: O.O. Pylypenko, I.I. Rumyk. – K.: NV TOV «Vidrodzhennja», 2004. – 196 s.
10. *Polyvach M.A.* Vnesok Pshenychnoho Pavla Dmytrovycha v stanovlennja ta rozvytok radjans'koi' zootehnii' / M.A. Polyvach // Gileja: naukovyj visnyk. Zbirnyk naukovyh prac' / Gol. red. V.M. Vashkevych. – K.: VIR UAN, 2013. – Vypusk 74 (№ 7). – S. 87-89.
11. *Pshenychnyj D.P.* Zberezhennja ta vyroshhuvannja teljat // Derzh. v-vo s.-g. l-ry URSR. – K.-H.- 1946. – 76 s.
12. *Cehovskij V.* Kyevskij polytehnycheskij ynstytut ymperatora Aleksandra II / Yzdanye F.L. Ysserlysa. – K.: Typo-lyt. P.Barskogo, 1898. – 60 s.

Полывач М.А.

Основные принципы научно-организационной деятельности и влияние

П.Д. Пиеничного на становление Украинской сельскохозяйственной академии.

В статье комплексно исследованы основные принципы научно-организационной деятельности и влияние П.Д. Пиеничного на становление Украинской сельскохозяйственной академии, его педагогической и ректорской деятельности. Кроме того сделано обобщение проблем профессиональной подготовки, как фундамента для человеческого развития и прогресса общества.

Ключевые слова: Украинская сельскохозяйственная академия, П.Д. Пиеничный, зоотехния, профессиональная подготовка.

Polyvach M.A.

Main bases of the scientific and organizational activity and influence of P.D. Pshenychnyj at establishment of Ukrainian Agricultural Academy.

Main bases of the scientific and organizational activity and influence of P.D. Pshenychnyj at establishment of Ukrainian Agricultural Academy, his pedagogical and rector activity are research ed in the article. Generalization of the problem of professional training, as a background for human's development and social progress was made.

Keywords: Ukrainian Agricultural Academy, P.D. Pshenychnyj, animal science, training.

УДК 378.663(477)(091)

LANOVYUK LIUDMYLA

NUBIP OF UKRAINE IS LEADING EDUCATIONAL ESTABLISHMENT OF AGRARIAN PROFILE (TO THE 115TH ANNIVERSARY OF UNIVERSITY)

The basic milestones of one of the leading educational institutions of the agricultural profile in Ukraine – National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, which in 2013 celebrated its 115th anniversary. Highlights origins, the main stages of higher education and research the agricultural establishment.

Keywords: National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, higher education institutions, agricultural department KPI, the agricultural establishment.

... He was already well over a century, but it is still young. He – a National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, which celebrated its 115th anniversary in 2013. It happened that he came rooted in the XIX century, and the crown, which is an expanding country and the world – in the XXI. Launched in the Russian Empire, and he survived it, and another – Soviet, as the two world wars, and is now on the development of an independent Ukraine.

Our history dates back to the agricultural department of Kyiv Polytechnic Institute.

The current system of agricultural education in Ukraine its formation many owe this educational institution was opened in the late XIX century. March 11, 1897 Nickolay II presented a memorandum to the need for Kiev Polytechnic Institute of Agricultural Department. January 30, 1898 for personal resolution of emperor was approved "Majesty" command: "open first courses Polytechnic Institute in Kiev in the autumn of the year in temporary premises and appoint a director and teacher of the Institute privy councilor Victor Kyrpychov." Organized by the Ministry of Finance Commission, one of the key roles played in which the director of the newly created institution, the professor, the eminent mechanical engineer V.A.Kirpichev, has developed a position

on the Kiev Polytechnic. This document contains 75 articles that define KPI objectives, the procedure of financing, framing, rights and responsibilities of students, employees, management structure. According to published in June 8, 1898 the provisions Kyiv Polytechnic Institute of Emperor Alexander II was considered a higher education institution which aimed to provide its students with technical background and had four departments – agriculture, engineering, mechanical and chemical.

Teaching at the Institute began in September 1, 1898 in the building of the 1st Kiev Commercial College (now the book factory on the Worovsky str., 24), to take a temporary lease. In April 1902, students moved into six new-built buildings at Brest-Litovsk highway, built in the Romanesque style of architecture under the guidance of Academician I.S.Kitner.

Organizers of the agricultural department KPI take into attention that at the time it was the only source of higher agricultural education not only in the Kiev region, but also throughout the Ukraine. Its first dean was master of agriculture, the actual state councilor, emeritus professor and chair of department breeding M.P.Chyrvynskyy, whose teachings were entered into the treasury of domestic science. By the way, in 1905, after the restoration of the autonomy of universities, he became the first elected director of the institute. In 1908